

İSLAM'DA PEYGAMBERLERE İMAN

Dr. Ferhat GÖKÇE

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI: 1625

Halk Kitapları: 365

Yayın Yönetmeni

Dr. Fatih KURT

Yayın Koordinatörü

Dr. Faruk GÖRGÜLÜ

Editörler

Elif ERDEM

Hale ŞAHİN

Rukiye AYDOĞDU DEMİR

Tashih

Zeynep ONAR

Grafik Tasarım

Uğur ALTUNTOP

Baskı

Epa-Mat Bas. Yay. Prom. San. ve Tic. Ltd. Şti.

0 312 341 56 26

2. Baskı, Ankara – 2019

Eser İnceleme Komisyon Kararı: 07.02.2019/6

ISBN: 978-605-7519-86-3

2019-06-Y-0003-1625

Sertifika No: 12930

© T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı

İletişim

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı

Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı

No:147/A 06800 Çankaya/ANKARA

Tel: 0 312 295 72 93 - 94

Faks: 0 312 284 72 88

e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

www.diyanet.gov.tr

Dağıtım ve Satış

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü

Tel: 0 312 295 71 53 - 295 71 56

Faks: 0 312 285 18 54

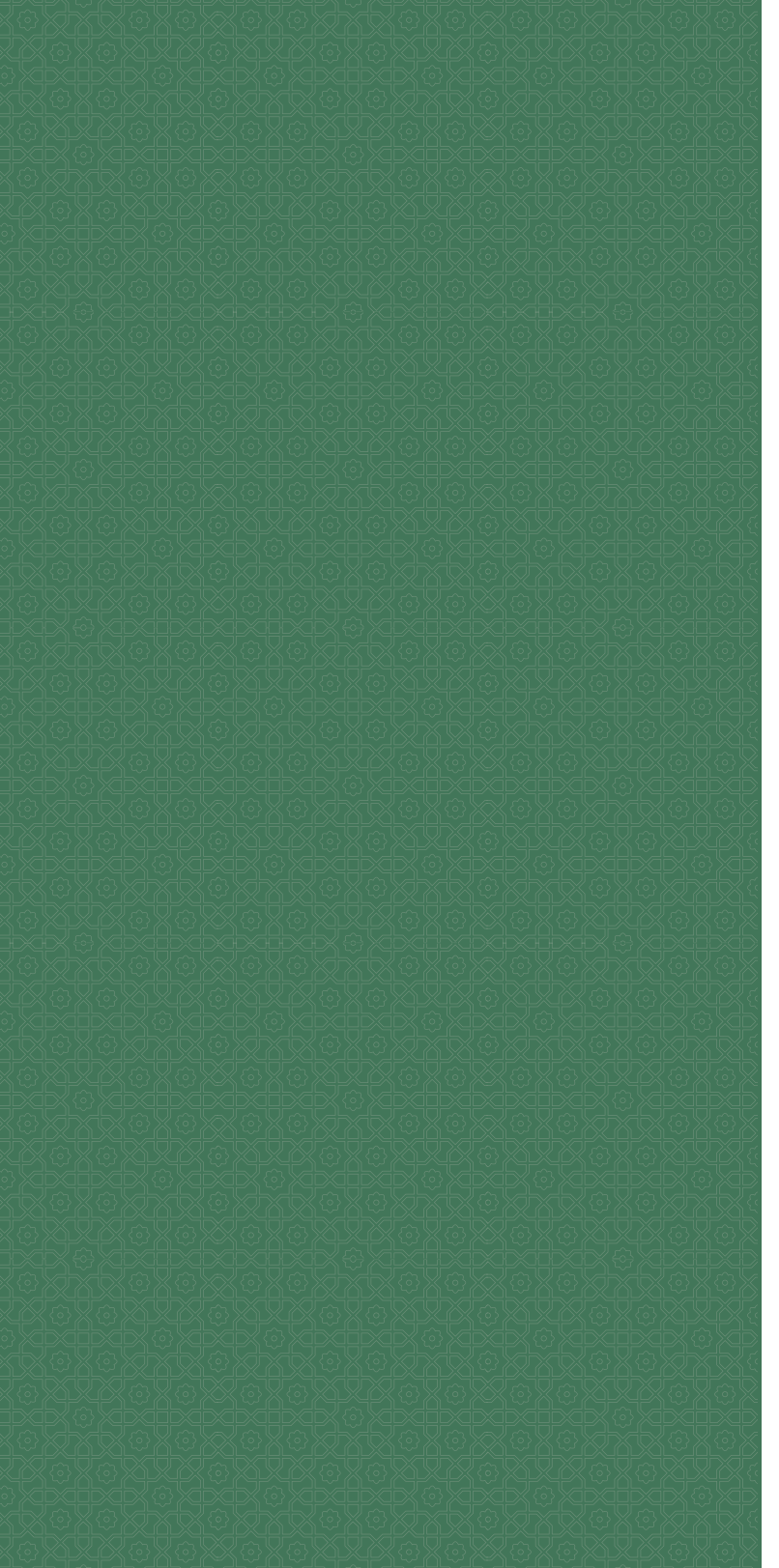
e-posta: dosim@diyanet.gov.tr

İSLAM'DA PEYGAMBERLERE İMAN

DR. FERHAT GÖKÇE

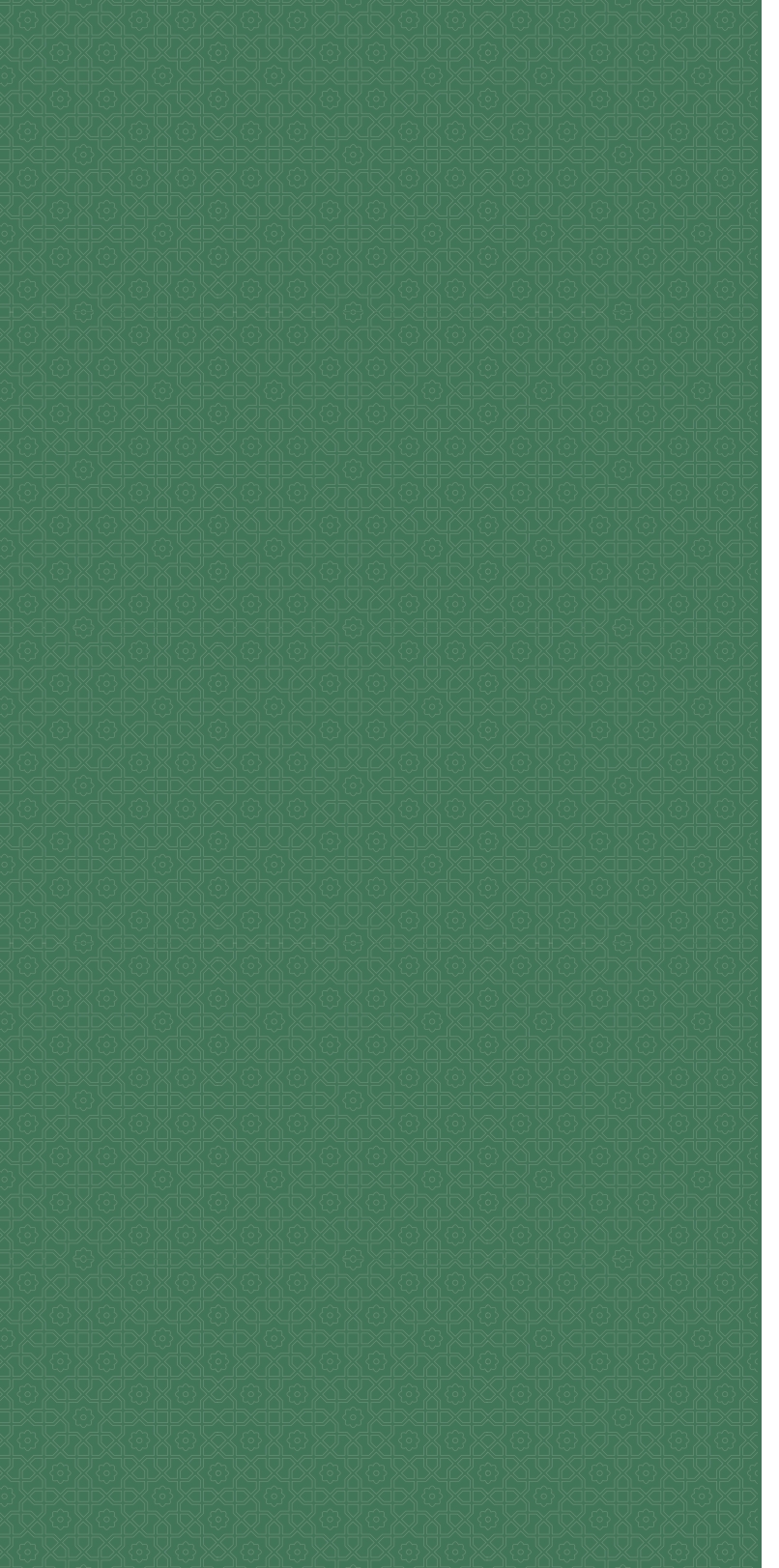

DİB
YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

PEYGAMBERLERE İMAN ETMEK NE ANLAMA GELİR?	7
"PEYGAMBER", "NEBİ" VE "RESÛL" KİMDİR?	8
NİÇİN PEYGAMBERLERE İMAN EDERİZ?	9
DİĞER DİNLERDE PEYGAMBER İNANCI NASILDIR?	13
PEYGAMBERLER ALLAH'IN HEM KULU HEM DE ELÇİSİDİRLER	19
PEYGAMBERLER ARASINDA AYRIM YAPMADAN TÜM	
PEYGAMBERLERE İMAN ETMELİYİZ	23
ALLAH NEDEN PEYGAMBERLER GÖNDERDİ?	24
Peygamberler Allah'ın Rahmeti Olarak Gönderilmişlerdir	28
İnsanların Allah'a İtirazda Bulunmalarının Önüne Geçmek	28
İnsana Yaratılış Gayesinin Öğretilmesi ve Dinî Hükümlerin	
Bildirilmesi	29
İnsanlara Örnek Olmak	32
PEYGAMBERLERİN İNSANLARDAN SEÇİLMESİNİN NEDENLERİ	33
PEYGAMBERLERİN SAYISI VE KUR'AN'DA ADI GEÇEN	
PEYGAMBERLER	37
PEYGAMBERLERİN DERECELERİ	39
PEYGAMBERLERİN SIFATLARI	43
Tebliğ Etmek	43
Sıdk (Doğru Sözlü Olmak)	46
Emanet (Güvenilir Olmak)	47
İsmet (Günah İşlemekten Korunmuş Olmak)	48
Fetanet (Akıllı ve Zeki Olmak)	50
PEYGAMBERLERİN GÖREVLERİ	51
PEYGAMBERLİK VE VAHİY	52
PEYGAMBERLİĞİN İSPATI: MUCİZELER	55
SON PEYGAMBER HZ. MUHAMMED (S.A.S.)	61
KAYNAKLAR	69

PEYGAMBERLERE İMAN ETMEK NE ANLAMA GELİR?

İslam'ın temel inanç esaslarından birisi Allah'ın emir ve yasaklarını insanlara bildirmeleri için gönderilen peygamberlere iman etmektir. İslam'da Allah'ın varlığı, birliği, isim ve sıfatlarından sonra üzerinde en fazla durulan konulardan diğeri de peygamberliktir. İslam dini gerçekte "peygamberlik" üzerine bina edilmiştir. Din, peygamberler aracılığıyla insanlara ulaştırıldığı, başta **ulûhiyet** olmak üzere dine ait bütün meseleler tamamen nübüvvetle bilindiği için peygamberlik ve peygamberlere iman dinde oldukça önemlidir.

Peygamberlik, akıl sahibi kulların dünya ve ahiret işleri hakkında Allah ile kulları arasında yapılan elçilik demektir. Peygamberlik, "nübüvvet" ve "risalet" olarak da isimlendirilmektedir. "Nübüvvet" ve "risalet", Allah'ın vahiy yoluyla öğrettiği bilgi ve buyrukların,

Ulûhiyet

İbadet ve itaat edilmeye layık olmak anlamında ilahlık sıfatı.

emir ve yasakların insanlara iletilmesi, elçilik görevinin yapılması anlamına gelir.

“PEYGAMBER”, “NEBİ” VE “RESÛL” KİMDİR?

Peygamber kelimesi Farsçada “haber taşıyan ve elçi” anlamına gelir. Kur’an-ı Kerim’de peygamber kelimesinin karşılığı olarak “nebi”, “resûl” ve “mürsel” kelimeleri kullanılır.

“Nebi” kelimesi, sözlükte, “haber veren, mertebesi yüksek olan, açık seçik yol” anlamlarına gelir. Çoğulu “enbiya”dır. Nebinin verdiği haber, herhangi bir haber değil, doğruluğunda şüphe bulunmayan, değerli çok önemli bir haberdir.

“Resûl” ve “mürsel” kelimeleri ise “gönderilmiş kişi” demektir. Bu iki kelimenin çoğulu ise “rusul” ve “mürselûn”dur. Peygamberlere Allah’tan önemli haber (vahiy) aldıkları için “nebi”, aldıkları haberleri gönderildikleri insanlara ulaştırdıkları için de “resûl” denilmiştir. Terim olarak “resûl”, yeni bir kitap ve yeni bir **şeriat**la insanlara gönderilen peygambere denir. “Nebi”

Şeriat

İslam’a ait dinî, ahlaki ve hukuki hükümler bütünü.

ise, Allah'ın emir ve yasaklarını insanlara haber veren, fakat yeni bir kitap ve yeni bir şeriatla gönderilmeyip önceki bir peygamberin kitap ve şeriatını ümmetine bildirmekle görevli olan peygamberdir. (Kılavuz, Ahmet Saim vd., İlmihâl, T.D.V.Y., Ankara, 2007, I/106) Buna göre her resûl aynı zamanda nebi'dir. Fakat her nebi, resûl değildir. Bununla birlikte Kur'an-ı Kerim ve hadislerde "resûl" ve "nebi" kelimeleri, aralarında bir ayırım gözetilmeksizin birbirlerinin yerine kullanılır. (Kur'an-ı Kerim'de Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. İsmail, Hz. Musa, Hz. Harun, Hz. İsa ve Hz. Muhammed hem "resûl" hem de "nebi" olarak nitelendirilmiştir.)

NIÇİN PEYGAMBERLERE İMAN EDERİZ?

Allah'ın insanlara peygamberler gönderdiğine iman etmek, imanın altı esastan biridir. İslam dinine göre Müslüman olan herkesin Allah'a imandan sonra bütün peygamberlere ve getirdikleri kitaplara inanmaları gerekir. Yüce Allah, insanlara rehber ve örnek olmaları, onlara yol göstermeleri için ilk insan Hz. Âdem'den son peygamber Hz. Muhammed'e kadar pek çok peygamber göndermiş, dini peygamberleri aracılığıyla insanlara bildirmiştir. İslam'da peygamberlere iman etmek, genel olarak iman ve Allah'a

**Peygamber sevgisi
imandandır!**

imanın bir gereği olarak karşımıza çıkar. Kur'an-ı Kerim'de peygamberlere iman bir ayette şu şekilde yer alır: *"Peygamber, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman ettiler). Her biri Allah'a meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler..."* (Bakara, 2/285)

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) peygamberlere imanı, genel iman esasları arasında şöyle zikreder: *"(İman) Allah'a, meleklerine, kitabına, O'na kavuşmaya, peygamberlerine iman etmendir. (Aynı şekilde) öldükten sonra son dirilişe iman etmendir."* (Buhârî, İmân, 37) Biz Müslümanlar, Müslüman olmanın ilk şartı olan **Kelime-i Tevhid**'de ve **Kelime-i Şehadet**'te Rabbimize imandan sonra Peygamberimize imanı zikrederiz. Bu şekilde Allah'a iman ile Resûlü'ne imanın ayrılmaz bir bütün olduğunu kabul ederiz. Resûle iman olmadan Allah'a imanın olmayacağına inanırız.

Kelime-i Tevhid

"Lâ ilâhe illallah
Muhammedün
resûlullah (Allah'tan
başka ilah yoktur,
Hz. Muhammed
Allah'ın elçisidir)." anlamına gelen söz.

Kelime-i Şehadet:

"Eşhedü en lâ ilâhe
illallah ve eşhedü
enne Muhammeden
abdühü ve resûluh
(Ben şahadet ederim
ki Allah'tan başka
ilah yoktur ve yine
şahadet ederim ki
Hz. Muhammed
Allah'ın kulu ve
elçisidir)." anlamına
gelen söz.

Peygamberlere iman, insanlara doğru yolu göstermek için Allah tarafından seçilmiş kimselerin gönderildiğine ve bu kimselerin Allah'tan getirdiği bütün bilgilerin gerçek ve doğru olduğuna inanmak, peygamberlere mahsus özellikleri bilip tasdik etmektir. Peygambere iman, ona tabi olmayı ve getirdiği ilahî buyruklarla âmel etmeyi de gerektirir. Sevgili Peygamberimizin "Hangi amel daha değerlidir?" şeklinde kendisine yöneltilen soruyu "*Allah'a ve Resûlü'ne imandır.*" (Nesâî, İmân, 1) şeklinde yanıtlaması, peygamberlere imanın amelle ilişkisini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. (*Hadislerle İslam*, I/563.) Çün-

kü peygamber, müminlere Allah'ın ayetlerini okuyan, kitap ve **hikmeti** öğreten, onları inkârdan ve kötülüklerden temizleyendir. (Âl-i İmrân, 3/164)

Allah'a iman ettiği hâlde peygamberi kabul etmeyen kişi aslında Yüce Yaratıcının dünyaya ve insan hayatına müdahalesini reddetmektedir. Dolayısıyla fizik ötesi âlem ve yaratıcıyla bağlan-

tıyı sağlayan peygamberleri yok saymak, dinin kendisini bütünüyle yok saymaktır.

Hikmet

Anlayış, gerçeği bilme, düşünme yeteneği; insanlar tarafından bilinmeyen, gizine akıl ermeyen neden.

Bu sebeple nübüvvet ve risalete inanmadan Allah'ın varlığını kabul etmenin pratik bir anlamı yoktur. Elçiye iman eden aynı zamanda elçiye gönderene yani Allah'a iman etmiş olmakta, elçiye inkâr eden, göndereni yani Allah'ı da inkâr etmiş olmaktadır. (*Hadislerle İslam*, I/569) Sevgili Peygamberimiz, peygambere iman etmeyen kimsenin Allah'a iman etmemiş olacağını "...Bana iman etmeyen kimse Allah'a da iman etmemiştir..." (İbn Hanbel, VI, 382) buyurarak belirtir.

DİĞER DİNLERDE PEYGAMBER İNANCI NASILDIR?

Peygamberlik anlayışında bazı farklılıklar bulunmakla birlikte peygamberlere iman ilahî dinlerin ortak bir esasıdır. Yahudilikte peygamber, insan ile tabiatüstü güçler arasında irtibatı sağlayan, temsilcilik ve aracılık görevini üstlenen Tanrı tarafından seçilmiş kişidir. Peygamber, vahye aracılık etme, kendilerine emanet edileni olduğu gibi nakletme, Tanrı'nın öğretilerini/sözlerini insanlara doğru olarak iletme ile görevli "aracı"dır. Yahudilikte peygamberlik konusunda en önemli yer kendisine Tora (Tevrat) verilmiş olmasından dolayı Hz. Musa'ya aittir. Yahudilerce

Hız. Musa'dan sonra da peygamberlerin geldiği kabul edilmekte, peygamberlik Malaki ile sona erdirilmektedir. Ondan sonra bir daha peygamber gelemeyecektir. (Abdurrahman K     , G  n  y Tümer, Mehmet Alparslan K     , *Dinler Tarihi*, s. 299-300) Yahudilerin peygamber inancı kutsal kitaplarında isimleri geçen peygamberlere iman ile sınırlandırılmıştır.

İnanç esasları arasında peygamberlere iman bulunmayan Hristiyanlar, Yahudi peygamberlerini kabul etmişlerdir. Hız. İsa'yı ise peygamber olarak değil, tanrı olarak görmüşlerdir. Hristiyanlara göre, Hız. İsa kurtarıcı tanrıdır. O bir peygamber değildir. O, insanları kurtarmak için onların arasına g  nderilmi  t  r. Ha  a gerilip öldürülmesiyle insanların günahına **kefare**

ret olmu  t  r. Onun kurtarıcı tanrılığına inanıp vaftiz olan insanlar kurtuluşa ereceklerdir. Yahudiler Hız. İsa ile Hız. Muhammed'i, Hristiyanlar da Hız. Muhammed'i peygamber olarak kabul etmemişlerdir. İslam'da ise Müslümanlardan Allah tara-

findan gönderilen bütün peygamberlerin kabul edilmesi istenmektedir.

Kefaret

Kusur veya günahı
  rten   ey.

Diğer dinler ile İslam'ın peygamber anlayışı farklıdır. Onların peygamberlere bakışı İslam'daki gibi değildir. Yahudilikte Hz. Yakup, Tanrı ile güreştirilir. Hz. İbrahim'in karısını Firavun'a kardeşim diye takdim ettiği, Hz. Lut'un sarhoş olup kızlarıyla zina yaptığı, Hz. Davut'un bir kumandanının karısını ele geçirmek için onu savaşa yolladığı kutsal kitaplarında yer almaktadır. Yahudiler Uzeyr'e de 'Allah'ın oğlu' demişlerdir. Hristiyanlıkta Hz. İsa 'Tanrının oğlu' ve aynı zamanda 'Tanrı'; havariler de 'İsa'nın Resulleri' olarak nitelendirilmiştir. Hz. İsa'ya secde ve dua edildiği, onun günahları bağışladığı İncillerde belirtilmektedir. Hristiyanlara göre Mahkeme-i Kübrâ'nın idare edicisi de İsa'dır. (Abdurrahman Küçük vd., *Dinler Tarihi*, s. 453-454)

Her konuda olduğu gibi peygamberler konusunda da orta yolu gözeten İslam, peygamberlikle bağdaşmayacak hususları onlara atfetmez, peygamberleri ilah mertebesine çıkarmaz, onları Allah'ın elçisi ve kulu olarak kabul eder. Peygamberler, vahiyle şerefendirilmiş ve diğer insanlarda bulunmayan birtakım üstün niteliklere sahip seçkin kişilerdir. Onlar İslam inancına göre Allah'ın kulları ve elçileridir. Allah'ın izni olmadan kendi adlarına fayda sağlama ve zararını giderme güçleri

yoktur. Allah'ın bildirdikleri dışında **gayb**ı da bilmezler. Dolayısıyla İslam, peygamberlere ilahlık atfetmeyi ve peygamberi Allah'ın oğlu olarak görmeyi şiddetle reddeder.

Gayb

Akılla ve beş duyu organıyla algılanamayan âlem.

Kur'an-ı Kerim, Hz. İsa'nın da Yüce Allah'ın kulu ve elçisi olduğunu, onun da diğer peygamberler gibi tevhidî tebliğ ettiğini açıklar.

Hz. İsa'nın tanrılaştırılmasına karşı çıkar, onun bir peygamber olduğunu ve kendisine İncil verildiğini belirtir. Kur'an-ı Kerim'in muhtelif ayetlerinde bildirildiğine göre Hz. İsa, kendisinin Allah'ın kulu olduğunu, Allah'ın kendisine kitap gönderdiğini ve peygamber kılındığını söylemiş (Meryem, 19/30-36) kendisinin ve annesinin tanrı olduğu iddialarını şiddetle reddederek Allah'ı şirkten tenzih etmiştir. (Mâide, 3/116-117)

Kur'an-ı Kerim Yahudi ve Hristiyanları Allah'a ortak koşulmayan "İbrahim'in Dini"ne uymaya çağırmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de Rabbi (İbrahim'e) "Teslim ol!" dediğinde, "Âlemlerin Rabbine teslim oldum." demişti buyrularak Hz. İbrahim'in İslam yolunu tutup teslim olduğu belirtilir. (Bakara, 2/131) Bu yol diğer bütün peygamberlerin yoludur. Kur'an-ı Kerim'de şöyle

Bütün
peygamberlerin
Bütün
peygamberlerin
ortak dini İslam'dır.
İslam'dır.

buyrulur: "De ki: Biz, Allah'a, bize indirilene, İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve Yakup oğullarına indirilenlere, Musa, İsa ve (diğer) peygamberlere Rableri tarafından verilenlere iman ettik. Onları birbirinden ayırdetmeyiz. Biz ancak O'na teslim oluruz." (Âl-i İmrân, 3/84)

İslam inancına göre bütün elçilerin ortak dini İslam'dır. Yüce Allah "Muhakkak ki Allah'ın katında din İslam'dır." (Âl-i İmrân, 3/19) buyurur. Kanunları farklı olsa da bütün peygamberler insanları Allah'ın birliğine Allah'a ibadet etmeye, O'nun dışında ibadet edilen her şeyi terk etmeye davet etmişlerdir. Kur'an-ı Kerim bütün peygamberlerin yolunun "İslam" olduğunu, onların Müslüman olarak ölmeyi çocuklarına vasiyet ettiklerini (Bakara, 2/132)

Allah'a kendilerini teslim olanlardan kılması, nesillerinden de "teslim" olan bir **ümme**t göndermesi için duada bulunduklarını (Bakara, 2/128) bildirerek şu soruyu yöneltir:

"Yoksa siz, İbrahim, İshak, Yakup ve torunlarının Yahudi yahut Hristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz? De ki: Siz mi daha iyi bilirsiniz, yoksa Allah mı?" (Bakara, 2/140) Peygamber

Ümme

Bir peygamberin tebliğ ettiği dine inanan veya o dine muhatap olanların meydana getirdiği topluluk.

Efendimiz de *"Peygamberler babaları bir anaları ayrı kardeşlerdir."* buyurarak peygamberlerin insanları aynı dine davet ettiklerini açıklar. (Buhârî, Enbiyâ, 48)

PEYGAMBERLER ALLAH'IN HEM KULU HEM DE ELÇİSİDİRLER

Peygamberlik görevi peygamberleri birer beşer olmaktan çıkarmaz. Onların mucize göstermeleri ve Allah'tan vahiy almaları, gayba dair haberler vermeleri her şeyi bildikleri ya da ulûhiyet vasfı taşıdıkları anlamına gelmez. Peygamberler de diğer insanlar gibi yeme, içme, giyinme ve barınmaya ihtiyaç duymuş, bu ihtiyaçlarını karşılamak için herkes gibi onlar da çalışmış ve zamanı geldiğinde bu dünyadan ayrılmışlardır. Bu duruma Kur'an'da şöyle işaret edilir: *"Biz onları yiyip içmeyen bir yapıda yaratmadık. Onlar ölümsüz de değildirler."* (Enbiyâ, 21/8) Peygamberlerin beşer olması onlar için bir kusur olmayıp aksine insanlarla ilişki kurarak ilahî emirleri tebliğ etmelerine ve rehber olarak kabul edilmelerine daha uygundur.

Tarih içerisinde peygamberlerin beşer yönü bir tarafa bırakıldığında, yanlış peygamber tasavvurları ve inançları ortaya çıkmıştır. Mucize ile mucize verilen, vahiy

ile vahyi alan arasındaki ilişki sıhhatli bir şekilde kurulamadığı zaman peygamberlere ulûhiyet yakıştırılması yapılmış, peygamberlere ilahlıktan bir pay biçilmiştir.

Peygamberler diğer insanlardan farklı olarak vahiy yoluyla gaybi bilgiye mazhar kılınmış kimselerdir. Kur'an'da, peygamberlerin geleceğe dair bazı gaybi haberler verdikleri görülür. Mesela Hz. İsa, kendisinden sonra gelecek peygamberi ismiyle haber vermiştir. (Saff, 61/6) Peygamberlerin Allah'tan gayba dair bilgiler alması kendi imkânlarıyla gaybı bildikleri anlamına gelmez. Peygamberlerin gayba dair verdiği haberler ancak Allah'ın onlara bildirilmesiyle olur. Gaybı bilmek peygamberlerin bir sıfatı ve özelliği değildir.

Son peygamber Hz. Muhammed (s.a.s.) Müslümanlarda sağlam bir peygamber anlayışı tesis etmek için kendisine inananlara zaman zaman beşer oluşunu hatırlatmak durumunda kalmıştır. Allah Resûlü (s.a.s.) bir defasında bir adam kendisine aşırı saygı içeren ifadelerle hitap edince şöyle buyurmuştur: "...Ben, Abdullah'ın oğlu Muhammed'im. Allah'ın kulu ve Resûlü'yüm. Vallahi ben, sizin beni, Yüce Allah'ın bana verdiği makamın üstüne çıkarmanızı istemem!" (İbn Hanbel, III, 154) Hz. Muhammed benzer bir hadisinde de Hris-

tiyanların İsa Peygamber için yaptığı gibi kendisini aşırı yüceltmemeleri konusunda ümmetini uyarmıştır: “Hristiyanların Meryemoğlu İsa için yaptıkları gibi sakın sizler de beni överken aşırıya kaçmayın. Şüphesiz ki ben ancak Allah’ın kuluyum. Şu hâlde bana, ‘Allah’ın kulu ve Resûlü’ deyin!” (Buhârî, Enbiyâ, 48) Bu uyarı karşısında müminlerin Allah Resûlü’ne olan sevgilerini, bağlılıklarını ifade ederken ölçülü davranmaları gerekir.

Peygamberler beşer olmalarının bir gereği olarak tıpkı diğer insanlar gibi ölümlü kimselerdir. Ölüm, Kur’an-ı Kerim’de beşer için genel ve istisnası olmayan bir kanun olarak zikredilir: “Her canlı ölümü tadacaktır.” (Enbiyâ, 21/35), “Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacak. Ancak aza-met ve ikram sahibi Rabbinin zâtı baki kalacak.” (Rahmân, 55/26-27) Ayetlerde de ifade edildiği üzere **bekâ** sadece Allah’a mahsustur. Her canlı ölümlüdür ve ölümü tadacaktır. Yüce Allah, peygamberlerin de baki ve devamlı olmadıklarını şöyle ifade eder: “Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse gerisin geriye mi

Bekâ

Allah’ın varlığının sonsuz olması.

döneceksiniz. Kim (böyle) geri dönerse, Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olmayacaktır. Allah şükredenleri mükâfatlandıracaktır." (Âl-i İmrân, 3/144) Kur'an-ı Kerim Hz. Peygamber'in de ölümünü teyit eder: "(Habibim) Muhakkak sen de öleceksin, onlar da ölecekler. Sonra (da) şüphesiz siz de kıyamet günü Rabbinizin huzurunda davalâşacaksınız." (Zümer, 39/30-31); "Biz senden önce de hiçbir beşere ebedîlik vermedik. Şimdi sen ölürsen, sanki onlar ebedî mi kalacaklar?" (Enbiyâ, 21/34)

Peygamberlik çalışarak, isteyerek, çok ibadet etmekle ve üstün ahlak sahibi olmakla elde edilmez. Yüce Allah kulları arasından istediğini peygamber olarak görevlendirmiştir. Bu onlar için Allah'ın bir lütfu ve nimetidir. Nitekim Kur'an'da "Bu (peygamberlik) Allah'ın lütfudur. Onu dilediğine verir..." (Cuma, 62/4)"...Allah, kullarından dilediğine (peygamberlik) nimetini bahşeder..." (İbrâhîm, 14/11) buyrulur.

Peygamberliğin Allah tarafından verilmiş olması babadan oğula intikal eden bir görev olmadığını da gösterir. Her ne kadar Kur'an-ı Kerim'de baba oğul peygamberlerin ismi geçiyorsa da bu, peygamberliğin veraset yoluyla babadan oğula geçtiği anlamına gelmez. Hz. İbrahim'in oğulları İsmail ve İshak peygamber olur-

Peygamberlik babadan oğula geçen bir görev değildir!

ken, Hz. Nuh'un oğlu ve Hz. İbrahim'in babası inkârcılardan olmuştu. (Hûd, 11/42-46; Tevbe, 9/114)

PEYGAMBERLER ARASINDA AYRIM YAPMADAN TÜM PEYGAMBERLERE İMAN ETMELİYİZ

İslam dininin peygamber inancına göre aralarında ayırım yapmaksızın gönderilen tüm peygamberlere iman etmek gerekir. İslam'ın peygamberlere iman ilkesi Allah'ın bütün elçilerine iman etmekle gerçekleşir. Bu yüzden Hz. Muhammed'e (s.a.s.) inanıp önceki peygamberlerin bir kısmına veya hiçbirisine inanmamak ya da önceki peygamberlere iman edip son peygamberi reddetmek kabul edilemez. Allah'ın gönderdiği peygamberlerden birine iman etmeyen kimse mümin olmaz. Aralarında çeşitli özelliklere sahip olma bakımından birbirlerine üstünlükleri olmakla birlikte, müminler için peygamberlere iman noktasında bir ayırım söz konusu değildir. Nitekim bir ayette şöyle buyrulmaktadır: *"Peygamber de kendisine Rabbi tarafından indirilene iman etti, müminler de. Her biri, Allah'a, meleklerine,*

kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler ve şöyle dediler: Allah'ın peygamberlerinden hiçbirisi arasında ayırım yapmayız..."
(Bakara, 2/285)

Peygamberler kendisinden önce gönderilen peygamberi tasdik etmiş, kendisinden sonra gelecek peygamberi de müjdelemiştir. Bu yüzden bazı peygamberlere inanıp bazılarına inanmamak kendi içerisinde bir çelişki barındırmaktadır. Nitekim bu durum bir ayette iman ile küfür arasında bir yol tutmaya benzetilmiş, peygamberlerin bir kısmına inanıp, diğerlerini tasdik etmeyenler "gerçek kâfir" sayılmıştır: "Allah'ı ve peygamberlerini inkâr edenler ve Allah ile peygamberini birbirinden ayırmak isteyip bir kısmına iman ederiz, ama bir kısmına inanmayız diyenler ve bunlar arasında bir yol tutmak isteyenler yok mu? İşte gerçekten kâfirler bunlardır..." (Nisâ, 4/150-151)

ALLAH NEDEN PEYGAMBERLER GÖNDERDİ?

Peygamberler olmadan bir dinin insanlara ulaştırılması ve anlaşılması mümkün değildir. Bu yüzden peygamberlik insanlık için büyük bir nimettir. Allah emir, yasak ve öğütlerini peygamberleri aracılığıyla

Peygamberlik
insanlık için
büyük bir nimettir.

la insanlara ulaştırmıştır. İnsanların bir yol gösterici, rehber ve örnek olan peygamberlere ihtiyacı vardır. Her ne kadar insanlar kendilerine verilen yeteneklerle kendisi, çevresi, yaratanı ve yaratılışı hakkında birtakım bilgilere ulaşma imkânına sahip olsa da bu bilgileri sınırlı ve kendi gücü oranındadır. İnsanlar kendi akıllarıyla Allah'ın varlığını, birliğini anlayabilirlerse de, bunun ötesinde O'na ait birtakım yüce sıfatları tamamen anlayamaz, Allah'a nasıl ibadet edileceğini, ahiretle ilgili durumları dosdoğru bilemezler. (Kılavuz, Ahmet Saim vd., *İlmihâl*, I/108)

Peygamberlerin varlığından haberi olmayan veya peygamberlerin yoluna inanmayıp gerçekleri değiştiren nice milletler sapıtmış, insanlığa yakışmayan hâllere düşmüşlerdir. İnsanları bu çirkin hâllerden kurtarmak, onlara din ile dünya görevlerini öğretmek böylece hem dünya hem de ahiret mutluluğuna ermelerini sağlamak için Allah'ın elçileri olan peygamberlere ihtiyaç vardır. (Bilmen, Ömer Nasuhi, *Büyük İslam İlmihali*, s.17) Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın kullarına peygamber göndermesinin bir lütuf oluşu şöyle ifade edilmiştir: "Andolsun, Allah, müminlere kendi içlerinden,

onlara ayetlerini okuyan, onları arıtıp tertemiz yapan onlara kitap ve hikmeti öğreten bir peygamber göndermekle büyük bir lütufta bulunmuştur. Oysa onlar daha önce apaçık bir sapıklık içinde idiler.” (Âl-i İmrân, 3/164)

İnsanların peygamberlere ihtiyaç duymasının sebeplerinden birisi, Allah’a iman, ibadetler, cennet-cehennem ve ahiret gibi dinin temel konularındaki detayların bilgisine kendi başına ulaşamamasıdır. İnsanlar akıllarıyla sorumlulukların neler olduğunu, mükâfat ve ceza gerektiren davranışları, hayrı ve şerri, iyilik ve kötülüğü, emir ve yasakları ortaya koyup bunların herkes tarafından bilinip kabul görmesini sağlayamaz.

İnsanoğlu peygamberlik sayesinde ilk insandan itibaren bir ve tek olan Allah’a doğru bir inanışla iman etmiş, O’ndan başkasının ibadete layık olmadığını öğrenmiştir. Yeryüzünde kabul gören faziletlerin temelinde peygamberliğin bulunduğu açık bir gerçektir.

Allah’ın rahmeti, fazileti, **ihşamı** olarak insanlığa bahşedilen peygamberliğin faydası, önemi ve ona olan ihtiyaç şu ilahî ifadelerle belirtilmektedir: *“Hiçbir insanın, Allah’ın kendisine Kitap, hikmet ve pey-*

gamberlik vermesinden sonra (kalkıp) insanlara: Allah'ı bırakıp bana kul olun, demesi mümkün değildir. Bilakis (şöyle demesi gerekir): Okutmakta ve öğretmekte olduğunuz kitap uyarınca Rabbe karşı halis kullar olunuz." (Âl-i İmrân, 3/79)

Hız. Peygamber'in bir hadisinde de insanları koruma konusunda peygamberliğin fayda ve ehemmiyetine şu şekilde dikkat çekilmiştir: "Benim ve sizin durumunuz, (gece) yaktığı ateşe üşüşen böceklerle pervanelere engel olmaya çalışan adamın durumuna benzer. Ben sizi ateşten korumak için kuşaklarınızdan tutuyorum, siz ise benim elimden kurtulup ateşe girmeye çalışıyorsunuz." (Müslim, Fedâil, 19)

Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerden ve **kıssalarından** bahsederken onları insanlara gönderme sebeplerinden de bahsetmiştir. Allah'ın peygamber göndermesinin hikmetlerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

İhsan

Karşılık beklemeden yapılan yardım, iyilik.

Kıssa

Kur'an-ı Kerim'de geçmiş topluluklarla ilgili öğüt veren hikâyeler.

Peygamberler Allah'ın Rahmeti Olarak Gönderilmişlerdir

Rahmeti ve ilmiyle her şeyi kuşatan, yaratıklarına sonsuz lütuf ve ihsanda bulunan Allah'ın, yol göstericilikten mahrum bırakması hâlinde insanlar inanç, ibadet ve ahlakta doğruyu bulamayacaklardı. Peygamber gönderilmemiş olsaydı insanlar, gerçek iyi, doğru ve güzeli bulmada, faydalı ve zararlıyı ayırt etmede zorlanacaklardı. Hatta bunun için çok zaman harcayacaklar, çoğu zamanda bu konuda duygularının, geleneklerinin geçici arzu ve isteklerinin baskısı altında kalacaklardı. Neticede gerçek doğru ile pratik yarar birbirine karıştıracaklar, isabetli karar veremeyeceklerdi. (Kılavuz, Ahmet Saim vd., *İlmihâl*, I/108) İşte bu ve benzeri sebeplerle Allah rahmetinin bir sonucu olarak peygamberler göndermiştir: *"Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."* (Enbiyâ, 21/107)

İnsanların Allah'a İtirazda Bulunmalarının Önüne Geçmek

İnsanın sorumlu ve yükümlü tutulabilmesi, dünya hayatında yaptıklarına sevap ve ceza verilebilmesi için bilgilendirilme-

sine, bunun için de peygamber gönderilmesine ihtiyaç vardır. Bu durum Allah'ın ahirette sorumlu tutacağı insanlara peygamber göndermesini gerekli kılmaktadır. Böylece ahirette insanların Allah'a karşı mazeret ileri sürmelerinin önüne geçilmiş olmaktadır. Nitekim bir ayette peygamber gönderilmemesi hâlinde inanmayanların ileri sürecekleri bahane *"Rabbimiz! Ne olurdu bize bir peygamber gönderseydin de, ayetlerine uysak ve müminlerden olsaydık!.."* (Kasas, 28/47) şeklinde ifade edilmekte, onların bu bahanesini engellemek için peygamber gönderildiği belirtilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de her ümmete peygamber gönderilmesinin hikmeti de şöyle ifade edilmektedir: *"Biz müjdeleyici ve sakındırıcı olarak peygamberler gönderdik ki artık peygamberlerden sonra insanların, Allah'a karşı bir bahaneleri olmasın..."* (Nisâ, 4/165)

İnsana Yaratılış Gayesinin Öğretilmesi ve Dinî Hükümlerin Bildirilmesi

Peygamberler olmadan dinin insanlara ulaştırılması ve anlaşılması mümkün değildir. Allah'ın peygamberler göndermesinin bir hikmeti de Allah'ın kendilerini yaratmadaki gayesini insanlara bildir-

Tâğut

Allah'tan (c.c.)
başka kendisine
ibadet edilen, hak
yoldan saptıran
her şey.

mesidir. İnsanın yaratılıp bu dünyaya gönderilmesinin gayesi ve hikmeti, yaratıcısını tanıması ona iman ve kulluk etmesidir. (Zâriyât, 51/56) Kur'an'da peygamberlerin gönderilme sebeplerinden birisi şöyle açıklanmaktadır: "Andolsun ki biz 'Allah'a kulluk edin ve **Tâğut**'tan sakının' diye (emretmeleri için) her ümmete bir peygamber gönderdik..."

(Nahl, 16/36)

Dinî bilgilerin edinilmesinin yanında uygulanmasında da peygamberin rehberliğine ihtiyaç bulunmaktadır. Örneğin Kur'an'da zekâtın farz olduğu ve kimlere verilmesi gerektiği açıklanmış ancak hangi mallardan ne kadar verileceği ayrıntılı bir şekilde anlatılmamıştır. İnsanlar bu ve benzeri durumlarda peygamberlerin açıklamalarına ihtiyaç duyarlar. Resûl-i Ekrem, namazın kılınışıyla ilgili "Beni namaz kılarken nasıl gördüyseniz siz de aynı şekilde kılın." (Buhârî, Ezan, 18) hac ibadeti için de "Hac ibadetinin yerine getiriliş şeklini benden alın." buyurmuştur. (Tirmizî, Hac, 38) Allah'ın insanlara peygamber gönder-

**Allah
peygamberleri
insanlar örnek
alsınlar diye
göndermiştir.**

mesinin sebeplerinden birisi insanların bu tür ihtiyaçlarını karşılamaktır.

İnsanlara Örnek Olmak

İnsanlar ahlak ve fazilette örnek alınacak, örnek olacak, her bakımdan doğru, güvenilir bir rehberine muhtaçtır. Peygamberler insanların eğitilmesinde Allah'ın görevlendirmiş olduğu örnek kişilerdir. Onlar Allah'tan aldıkları buyrukları insanlara ulaştırmış, onları uygulayarak insanlara örnek olmuşlardır. Allah peygamberleri insanların örnek almaları için göndermiştir. Peygamberler aile hayatı, toplumsal yaşam, ticari ilişkiler gibi çeşitli konularda örnek insanlardır ve örnek alınmaları için gönderilmişlerdir. Bu durum Kur'an-ı Kerim'de şöyle belirtilmiştir: "*Andolsun, Allah'ın Resûlü'nde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır.*" (Ahzâb, 33/21)

Peygamberler ayrıca sanat, ticaret, ziraat ve çeşitli meslekleri topluma öğretmek suretiyle medeniyete, kültüre ve toplumsal gelişmeye katkıda bulunmuşlardır. Ümmetlerini hem bu dünyada hem de ahirette mutlu kılmaya çaba göstermişlerdir.

PEYGAMBERLERİN İNSANLARDAN SEÇİLMESİNİN NEDENLERİ

Allah (c.c.) mesajlarını insanlara iletmekle görevlendirdiği peygamberlerini insanlar arasından seçmiştir. Kur'an, peygamberlerin birer melek olmadıklarını, çarşı ve pazara giden, yiyip içen birer insan olduklarını vurgular. (Furkân, 25/20) Birçok ayette Hz. Peygamber'den önceki toplumlarda olağanüstü özelliklere sahip bir peygamber beklentisi olduğuna işaret edilmektedir. Örneğin Nuh Peygamber kavmini sadece Allah'a kulluk etmeye davet ettiğinde, onların ileri gelenleri halkı yanlış yönlendirmek için şöyle demişlerdi: *"Bu ancak sizin gibi bir beşerdir, size üstünlük taslamak istiyor. Eğer Allah dileseydi, bir melek gönderirdi. Biz önceki atalarımızdan böyle bir şey duymadık."* (Mü'minûn, 23/24)

İslam öncesi Cahiliyye Devri'nde de durum değişmemiştir. **Müşrik** Araplar beşer üstü peygamber algısını atalarından aynen devralmışlardır. Bu yüzden Hz. Muhammed'in insanlar arasından seçilmiş olması şaşkınlıkla karşılanmıştır. Ni-

Müşrik

Allah'tan başka şeylere veya kişilere inanan veya ibadet eden kimse.

tekim Kur'an'da, "Sizi uyarması ve sizin de Allah'a karşı gelmekten sakınıp rahmete ulaşmanız için, içinizden bir adam aracılığı ile Rabbinizden size bir zikir (vahiy ve öğüt) gelmesine şaştınız mı?" buyrulmaktadır. (A'râf, 7/63) Mekkeli müşrikler de tıpkı ataları gibi peygamber olacak kişinin olağandışı hâller gösteren, normal insanların sahip olmadıkları ayrıcalıklara sahip biri olmasını bekliyorlardı. Bu husus Kur'an'da şöyle ifade edilmektedir: "Dediler ki: "Yerden bize bir pınar fışkırtmadıkça; yahut senin hurmalardan, üzümlerden oluşan bir bahçen olup aralarından şarıl şarıl ırmaklar akıtmadıkça; yahut iddia ettiğin gibi gökyüzünü üzerimize parça parça düşürmedikçe; yahut Allah'ı ve melekleri karşımıza getirmedikçe; yahut altından bir evin olmadıkça; ya da göğe çıkmadıkça sana asla inanmayacağız. Bize gökten okuyacağımız bir kitap indirmedikçe göğe çıktığına da inanacak değiliz." De ki: "Rabbimi tenzih ederim. Ben ancak resul olarak gönderilen bir beşerim." (İsrâ, 17/90-93)

Yüce Rabbimiz Hz. Muhammed'i de insanlar arasından seçmiştir. Ancak müşrikler bu durumu onun peygamberliğine karşı çıkmak için bir gerekçe göstermişlerdir. Allah (c.c.) bir ayette putperestlerin

bu tepkilerinin bir bahane olduğuna işaret etmekte, peygamberlerin kendileri gibi insani özellik taşımalarını kabul etmek istemeyen kimselere şöyle cevap vermektedir: *"İnsanlara doğruluk rehberi (hidayet) geldiği zaman, onların inanmalarına engel olan sadece: Allah, peygamber olarak bir insan mı gönderdi, demiş olmalarıdır. De ki: Yeryüzünde yerleşip dolaşanlar melek olsalardı, biz de onlara gökten peygamber olarak bir melek gönderirdik!"* (İsrâ, 17/95)

Allah her peygamberi kendi kavminin diliyle göndermiştir. Kur'an-ı Kerim'de bir ayette *"Allah'ın emirlerini onlara iyice açıklasın diye her peygamberi yalnız kendi kavminin diliyle gönderdik."* (İbrâhîm, 14/4) buyrulmaktadır. Peygamberler Allah'tan aldıkları vahiyleri yaşadıkları halkın konuştuğu dili ile insanlara anlatmışlardır. Bu durum peygamberlerin toplumla aralarındaki iletişimi kolaylaştırmıştır. Eğer Allah başka varlıklar aracılığı ile mesajlarını göndermiş olsaydı insanlar onlarla iletişim kuramazdı.

Peygamberler sadece aldıkları emir ve yasakları iletmekle kalmazlar. Aynı zamanda insanlara yol gösterir, rehberlik eder ve örnek olurlar. İnsan ancak kendisi gibi bir insanı örnek alabilir. Bu nedenle

Peygamberler erdemli ve onurlu bir hayatın nasıl yaşanacağını bizzat yaşayarak göstermişlerdir.

peygamberler örnek olsunlar diye Allah tarafından insanlar arasından seçilerek gönderilmiştir. Peygamberlerin insanlardan seçilmesi vahyin insanlar tarafından anlaşılması, kabul edilmesi ve uygulanmasında büyük kolaylıklar sağlamıştır. Çünkü peygamberler içinde yaşadıkları toplumun problemlerini çok iyi bilen insanlardır. Onlar Allah'tan aldıkları vahiy doğrultusunda toplumun problemlerine çözüm yolları göstermişler ve bu konuda onlara önderlik etmişlerdir. Peygamber ile toplumun aynı değer ve duyguları paylaşmaları gerekir.

Peygamberler erdemli ve onurlu bir hayatın nasıl yaşanacağını bizzat yaşayarak göstermişler, Allah'ın dinini insanlara tanıtmışlar, Allah sevgisini, ahiret sorumluluğunu, doğruluk ve adaleti, birlikte mutlu yaşamayı öğretmişlerdir. Bu nedenle peygamberlerin insanlar arasından seçilmesi, Allah'ın kullarına olan merhametindedir. *(Temel Dini Bilgiler, M.E.B.Y., s.123)*

Her ümmetin bir peygamberi vardır

PEYGAMBERLERİN SAYISI VE KUR'AN'DA ADI GEÇEN PEYGAMBERLER

Yüce Allah, varlıkların en şerefli olan insana akıl, irade, düşünme, anlama gibi birçok yetenek vermiş ancak bununla yetinmeyerek ilk insan Hz. Âdem'den son peygamber Hz. Muhammed'e kadar her topluma peygamber göndermiştir. Nitekim bu durum Kur'an'da *"Hiçbir ümmet/toplum yoktur ki aralarında bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın."* (Fâtır, 35/24), *"Her ümmetin bir peygamberi vardır."* (Yûnus, 10/47) ve ayetleriyle ifade edilmiştir: Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerin sayısı ile ilgili bir bilgi yer almamaktadır. Bir hadiste peygamberlerin sayısının 124.000 (veya 224.000) ve bunlardan 315'inin "resûl" olduğu bildirilmektedir. (İbn Hanbel, V, 266) Bu hadisler tek sahabeye nispet edildiği için kesin bilgi sağlaması açısından yetersizdir.

Kur'an-ı Kerim'de "nebî" veya "resûl" olarak bahsedilen 25 peygamberin ismi yer almaktadır. Bu peygamberler şunlardır: Âdem, İdris, Nuh, İbrahim, İsmail, İshak, Yakup, Yusuf, Lut, Hud, Salih, Şuayb, Musa, Harun, İlyas, Elyesa', Zülkifl, Yunus,

Eyyub, Davud, Süleyman, Zekeriyya, Yahya, İsa ve Muhammed.

Kur'an-ı Kerim'de haklarında bilgi verilen Üzeyir, Lokman ve Zülkarneyn ismindeki üç kişinin peygamber olup olmadığı ihtilaflıdır. Ancak bu üç kişinin büyük kimseler olduğunda şüphe yoktur.

Allah'ın gönderdiği peygamberler Kur'an-ı Kerim'de isimleri zikredilen peygamberlerden ibaret değildir. Nitekim *"And olsun (Ey Peygamberim!) Senden önce de peygamberler gönderdik. Onlardan sana kıssalarını anlattığımız kimseler de var, durumlarını sana bildirmediğimiz kimseler de var..."* (Mü'min, 40/78) ayetiyle Hz. Peygamber'e tüm peygamberlerin isimlerinin bildirilmediği açıkça ifade edilmektedir. Peygamberlerin sayısını tam olarak bilmek gerekli olmayıp hepsine birden iman etmemiz yeterlidir. Bu yüzden peygamberlerin sayısı ile ilgili bir rakam belirtmeksizin *"Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e kadar gönderilmiş olan peygamberlerin hepsine inandım, hepsinin hak ve gerçek olduklarını kabul ettim."* demek daha uygundur. (Kılavuz, Ahmet Saim vd., *İlmihâl*, I/110)

PEYGAMBERLERİN DERECELERİ

Bütün peygamberler kendilerine iman edilmesi açısından eşit olmakla birlikte peygamberler arasında faziletleri ve kendilerine bahşedilen meziyetler bakımından bir farklılıktan söz edilebilir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de *"Bu peygamberlerden bazısını bazısından üstün kıldık. Allah onlardan bir kısmına doğrudan hitap etmiş, bir kısmının derecelerini yükseltmiştir..."* (Bakara, 2/253) Allah'ın gönderdiği bütün resûl ve nebiler peygamber olmak bakımından eşittirler. Ayette söz konusu edilen üstünlük peygamberler arasında ayırım yapmamızı gerektirecek türden bir üstünlük olmayıp, Allah katında şahısları itibariyle bir üstünlüğü ifade eder.

Peygamberler, vahye muhatap oluş şekilleri, nübüvvet süresi, görevlerinin bölgesel veya evrensel olması bakımından farklıdırlar. Yine bazı peygamberler belirli bir ahlaki vasıflarıyla daha fazla ön plana çıkmış, bazı peygamberlere kitap, bir kısmına ise **suhuf** verilmiş, bazıları vasıtasız bir şekilde Allah ile konuşmuş, bazıları Cebrail aracılığıyla ve di-

Suhuf

Önceki peygamberlere Allah tarafından gönderilen kutsal metinler.

ğer vahiy yöntemleriyle vahye muhatap olmuş, bir kısmı belli bir kavme bir kısmı da bütün insanlara gönderilmiştir. (Yavuz, Yusuf Şevki, "Peygamber", DİA, 261)

Peygamberlerin en faziletlieleri büyük azim ve kararlılık sahibi anlamına gelen ve "Ulü'l-azm" olarak adlandırılan peygamberlerdir. Kur'an-ı Kerim'de "(Ey Muhammed) Ulü'l-azm'in sabrettiği gibi sen de sabret." (Ahkâf, 46/35) buyrulmaktadır. Bu peygamberler Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed'dir. "Ulü'l-azm" peygamberler, kendilerine müstakil şariat verilen ve şariatlarını tebliğ ederken diğer peygamberlere göre daha fazla sıkıntıya katlanan ve sıkıntılara karşı kararlı ve azimli bir şekilde görevlerini yerine getirmelerinden dolayı bu sıfatla anılmışlardır.

Bütün peygamberleri örnek alan, bütün insanlara gönderilen, son peygamber olan ve peygamberliği kıyamete kadar devam edecek olan Hz. Muhammed peygamberlerin en üstünüdür. Ona gönderilen Kur'an-ı Kerim'in orijinal olarak mevcut olması, tebliğ ettiği dinin evrensel nitelik taşıyıp kıyamete kadar devam etmesi, son din olması, bütün milletler arasında inananlarının bulunması gibi özelliklerden dolayı peygamberlerin en üstünü Hz.

Muhammed'dir. O, yaratılmışların, önceki ve sonrakilerin en üstünü ve en hayırlısı, Allah'ın en sevgili kuludur. Bir ayette *"Siz insanların iyiliği için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz..."* (Âl-i İmrân, 3/110) buyrulmuştur. Bir ümmetin en hayırlı ümmet olması, o ümmetin uyduğu peygamberinin de en üstün varlık olmasını gerektirir. (Kılavuz, Ahmet Saim, *Anahatlarıyla İslam Akâidi ve Kelâm'a Giriş*, s. 252)

Hız. Peygamber, bazı hadislerde diğery peygamberlerden üstün kılındığı yönleri bildirmiş (Buhârî, Salât, 56), bütün peygamberlerin kıyamet günü kendi sancağı altında toplanacağını ifade etmiş ancak bunun bir övünme sebebi olmayacağını belirtmiştir. (İbn Hanbel, I, 281) Sevgili Peygamberimiz, peygamberler arasında üstünlük tartışmasına girmeyi de yasaklamıştır. Ensardan bir adamın bir Yahudi ile peygamberlerin hangisinin üstün olduğu konusunda tartıştıklarını öğrenen Hız. Peygamber (s.a.s) bu duruma sinirlenmiş, öyle ki bu hâli yüzüne yansımış, ardından şöyle buyurmuştur: *"Allah'ın peygamberlerini birbirlerine üstün tutmayın..."* (Buhârî, Enbiyâ, 35) Başka hadislerde de kendisinin Yunus'tan (a.s.) daha hayırlı olduğunun söylenmemesini ve Musa'dan (a.s.) daha üstün tutulmamasını istemiştir. Hız. Pey-

**“Allah’ın
peygamberlerini
birbirlerine
üstün tutmayın.”**

gamber bu hadisleriyle farklı peygamberlere inanan insanların ayrışmasını ve peygamberlerin insanlara önderlik yapma konumuna zarar gelmesini engellemeye yönelik bir yaklaşım ortaya koymuştur.

PEYGAMBERLERİN SIFATLARI

Peygamberler Allah'ın en seçkin kulları ve elçileridir. Diğer insanlarda olmayan vahiy alma yetkisi ve bunu insanlara tebliğ etme görevleri onlara birtakım sıfatlar kazandırmıştır. Her peygamberde bulunan sıfatlar şunlardır:

Tebliğ Etmek

Tebliğ, "ulaştırmak", "bildirmek" ve "iletmek" demektir. Peygamberler öncelikle Allah'ın mesajlarını eksiksiz bir biçimde insanlara iletmekle görevlidirler. Bu, onların peygamberlik görevlerinin bir gereğidir. Bir ayette peygamberlerin bu özelliği şu şekilde ifade edilmiştir: *"Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun verdiği peygamberlik görevini yerine getirmemiş olursun..."* (Mâide, 5/67) Peygamberler, Allah'ın emir ve yasaklarını insanlara hiç eksiltmeden, artırmadan ulaştıran kimse lerdir. Bununla ilgili olarak Kur'an'da şöy-

le buyrulur: *"Eğer (peygamber) bize isnad ederek bazı sözler uydurmuş olsaydı mutlaka onu kudretimizle yakalardık. Sonra da onun şah damarını mutlaka keserdik."* (Hâkkâ, 69/44-46)

Peygamberler Allah'tan aldıkları vahiyleri insanlara eksiksiz bir biçimde ulaştırmışlar, ilahî mesajları insanlara ulaştırırken baskı ve zorlamaya başvurmamışlardır. (Ra'd, 13/40)

Peygamberlerin tebliğdeki maksatları öğüt vermek ve uyarmaktır. Son Peygamber Hz. Muhammed *"(Resûlü'm) Rabbi-nin yoluna hikmetle, güzel öğütte çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et..."* (Nahl, 16/125) ayeti gereğince insanlara güzel bir üslupla İslam'ı tebliğ etmiştir. Hiç şüphesiz bu tebliğ üslubu, Peygamber Efendimizin kısa bir süre içerisinde başarıya ulaşmasında büyük rol oynamıştır. Allah bir ayette bu hususa şöyle dikkat çekmektedir: *"Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi..."* (Âl-i İmrân, 3/159)

Peygamberlerin tebliğ görevini yerine getirirken insanları baskı altına alarak Allah'ın mesajlarını onlara zorla kabul

“O peygamberler ki
Allah’ın gönderdiği
emirleri duyururlar,
Allah’tan korkarlar
ve O’ndan
başka kimseden
korkmazlar...”
kimseden
korkmazlar...”

ettirmek gibi bir yükümlülüğü yoktur. Öte yandan peygamberler tebliğ görevlerini yaparken hiç kimseden çekinmemişlerdir. Bir ayette peygamberlerin bu özelliği şöyle vurgulanmıştır: *"O peygamberler ki Allah'ın gönderdiği emirleri duyururlar, Allah'tan korkarlar ve O'ndan başka kimseden korkmazlar..."* (Ahzâb, 33/39)

Sıdk (Doğru Sözlü Olmak)

Peygamberlerin ortak sıfatlarından birisi olan "sıdk", onların doğru sözlü ve dürüst insanlar olmaları anlamına gelir. Doğruluk, dürüstlük bütün insanlarda aranan bir niteliktir. Ancak bu sıfat, peygamberler için zorunludur. Peygamberlerin sözleri gerçeğe tamamen uygundur. "Sıdk"ın zıddı olan yalan söylemek (kizb) peygamberler hakkında asla düşünülemez.

Peygamberler peygamberlikten önce de sonra da yalan söylememişlerdir. İnkârda ısrarcı olanlar dahi peygamberleri yalancılıkla itham etmemişlerdir. Nitekim doğruluk sıfatını en güzel şekilde temsil eden Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed, peygamberliğinden önce "sâdiku'l-emîn" "muhammedü'l-emîn" olarak vasıflandırılmış, müşrikler tarafından

yalancılıkla itham edilmemiştir. Ebû Cehil, Hz. Peygamber'e *"Biz sana yalancı demiyoruz. Çünkü senin emîn ve sâdık olduğuna hepimiz kaniyiz. Biz ancak Allah'ın ayetlerini inkâr ediyoruz."* demiştir. Resûlullah bu duruma çok üzölmüş, Yüce Allah peygamberini teselli etmek üzere şöyle buyurmuştur: *"Ey Muhammed! Onların söylediklerinin seni üzeceğini elbette biliyoruz. Doğrusu onlar seni yalancı saymıyorlar, fakat zalimler Allah'ın ayetlerini bile bile inkâr ediyorlar."* (En'âm, 6/33)

Emanet (Güvenilir Olmak)

Peygamberlerin hepsi emin ve güvenilir kimselerdir. Peygamberlerin emanet sıfatı her alanda insanlara güven vermelerini ifade eder. Onlar kendilerine emanet edilen görev ve sorumluluklar konusunda duyarlı davranmış ve asla ihanet etmemişlerdir. "Emanet" sıfatının zıddı olan "hıyanet", peygamberler hakkında düşünölmesi imkânsız olan bir sıfattır. Yüce Allah peygamberlerinin güvenilirlikleri hakkında şöyle buyurmuştur: *"Hiçbir peygamberin emanete hıyanet etmesi düşünölemez."* (Âl-i İmrân, 3/161) Davranışlarında ve hükümlerinde adaletli olmak da

peygamberlerin güvenilirlik niteliği çevresinde değerlendirilir.

Peygamberlerin içinde yaşadıkları toplumda güvenilir olarak tanınmaları Allah'tan getirdikleri mesajların kabul edilmesini, onların örnek alınmasını kolaylaştırmıştır.

İsmet (Günah İşlemekten Korunmuş Olmak)

Peygamberlerin bir özelliği de günah işlemekten korunmuş olmalarıdır. İnsanlara örnek ve rehber olmakla görevlendirilen peygamberler bilinçli bir şekilde gizli ve açık olarak günah işlemekten korunmuşlardır. Peygamberler hayatlarının hiçbir döneminde **şirk** ve **küfür** sayılan bir günahı işlemedikleri gibi peygamberlikten sonra da kasten günah işlememişlerdir. Nitekim hiçbir peygamberin peygamberliğinden önce ya da sonra Allah'a ortak

Şirk

Allah'ın eşi ve benzerinin bulunduğuna inanmak.

Küfür

Allah'ın varlığını, birliğini, O'nun koyduğu emir ve yasakları kabul etmeme, inkâr etme.

koştuğu, yalan söylediği iddiasında bulunmamıştır.

Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerin gûnahtan korunduklarına ve Allah'ın gözetimi altında yetiştirildiklerine dair bazı ayetler yer almaktadır. Enbiyâ suresinde yer alan bir ayette şöyle buyrulmaktadır: *"Onları, emrimiz uyarınca doğru yolu gösteren önderler yaptık ve kendilerine hayırlı işler yapmayı, namaz kılmayı, zekât vermeyi vahyettik. Onlar, daima bize ibadet eden kimselerdi."* (Enbiyâ, 21/73)

Her ne kadar peygamberler kendilerinden önceki peygamberlerin din ve şeriatı unutulmuş toplumların içinde yetişmişlerse de onların imansızlık ve ahlaksızlıklarından korunmuş; doğruluk, dürüstlük ve ahlaki faziletler bakımından farklı bir yaşayışın sahibi olmuşlardır. Peygamberler yaşadıkları toplumlarda örnek ve önder kişiler oldukları için konumlarını zedeleyecek, kendilerini lekeleyecek, toplumdaki değerlerini düşürecek davranışlardan kaçınmışlardır. Allah, peygamberlerini başkalarının hakkına tecavüz, fuhuş, hayasızlık, hırsızlık, kötü kalplilik, kibir, ailelerine, mallarına ve kendilerine insanların el ve dil uzatması gibi peygamberliklerinden sonra kendilerine söylenmesiyle üzülp hoşnut olmayacakları günahlardan kuru-

muştur. Bu anlamda ismet sıfatının toplumların Allah'ın iradesi doğrultusunda değiştirilip dönüştürülmesinde ve şekillendirilmesinde önemli bir rolü olmuştur.

Allah'ın peygamberlerine lütfu olan "ismet" peygamberlerin bir nevi kontrol altında tutulması anlamına gelir. Bu tür bir koruma sadece peygamber için söz konusu olup onun dışındaki insanların böyle bir imtiyazı yoktur. Günahsızlık ancak Allah'ın peygamberlerine has bir sıfattır. Onlar Allah'ın emirlerine asla muhalefet etmemiş, yasaklarını da hiçbir zaman çiğnememişlerdir. Peygamberlerin insan olmaları sebebiyle birtakım küçük hataları olmuştur. Bunlar da "zelle" olarak isimlendirilmektedir. Ancak onlar bu hatalarını Yüce Allah'ın kendilerini uyarmasıyla düzeltmişlerdir.

Fetanet (Akıllı ve Zeki Olmak)

Fetanet, peygamberlerin akıllı, zeki ve uyanık olmaları demektir. Peygamberlik büyük sorumluluklar getiren bir görevdir. Bir ayette bu gerçeğe şöyle işaret edilmiştir: "*Şüphesiz sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahyedeceğiz.*" (Müzzemmil, 73/5) Bu sorumluluğu yerine getirebilmek için akıllı ve zeki olmak gerekir. Bütün peygamber-

ler son derece yüksek bir anlayış, tam bir akıl, kuvvetli görüş ve üstün zekâ sahibi kimselerdir. Peygamberler bu yetenekleri sayesinde Allah'ın mesajlarını çok iyi kavramış, insanların sorunlarını çözüme kavuşturmuşlardır.

Peygamberler zeki ve akıllı olmasalardı hitap ettikleri kişileri ikna edemez, toplumsal dönüşümü sağlayamazlardı. Bu yüzden her peygamber inananların sorunlarına ve inkârcıların itirazlarına fetanetleriyle cevap vermişlerdir.

PEYGAMBERLERİN GÖREVLERİ

Tüm peygamberlerin ortak özelliklerinden birisi olan "tebliğ" aynı zamanda onların en temel görevidir. Peygamberler, Allah'tan başka ilah bulunmadığı gerçeğini tebliğ etmek ve insanları sadece O'na ibadet etmeye davet etmekle görevlidirler. Peygamberlerin görevi sadece Allah'ın mesajlarını olduğu gibi insanlara ulaştırmaktan ibaret değildir. Peygamberler ilahî öğretileri insanlara iletmekle kalmayıp onlara açıklamak, örnek olmak ve rehberlik etmekle de emrolunmuşlardır. Peygamberlerin örnekliliği kul olarak dinin bütün gereklerini örnek olacak şekilde bizzat yaşamalarıyla gerçekleşir.

Özetle peygamberler, ilahî mesajları tebliğ etmek, inanç esasları ve ibadet şekillerini, birey ve topluma ait ahlak ilkelerini öğretmek, insanları nefsanî arzulardan ve şirkten uzaklaştırıp Allah'ın birliğine ulaştırmak, iyi davranışlar yapıp kötü davranışlardan sakındırmak, iman edip salih âmeller işleyenleri cennetle müjdelemek inkâr edip isyan edenleri ise ilahî azapla uyarmakla görevlidirler. (En'âm, 6/48; Nisâ, 4/165)

PEYGAMBERLİK VE VAHİY

Peygamberlerin en önemli ve ortak özelliklerinden birisi Allah'tan vahiy almalarıdır. Bu aynı zamanda onları diğer insanlardan ayıran bir özelliktir. Bu husus bir ayette şöyle ifade edilmektedir: *"De ki: Ben de sizin gibi bir insanım. Fakat bana İlahınızın yalnızca tek İlah olduğu vahyediliyor..."* (Fussilet, 41/6) Her peygamber Allah'tan vahiy almıştır. Bu yüzden peygamberlik ve vahiy birbirinden ayrılmayan iki kavramdır. Vahiy almak tüm peygamberlerin ortak özelliğidir. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır: *"Biz Nûh'a ve ondan önceki peygamberlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik. Ve (nitekim) İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a, esbata (torunlara) İsa'ya, Eyyûb'a, Yunus'a, Harun'a ve Sü-*

leyman'a vahyettik. Davud'a da Zebur'u verdik." (Nisâ, 4/163) Peygamberler Allah'tan aldıkları vahiyleri insanlara ulaştırmakla Allah ile insanlar arasındaki iletişimi sağlamışlardır. Peygamberler iradeleri dışında ve diğer insanlarca tecrübe edilmesi mümkün olmayan bir şekilde Allah tarafından vahiy almışlardır.

Peygamberliği önemli kılan husus, Allah ile insanlar arasında bir iletişim kurmasıdır. Bu iletişim vahiyle sağlanmaktadır. Vahiy, Allah'ın kullarına, dilediğini bildirmesi için seçtiği özel bir iletişim yoludur.

Vahiy, "gizli konuşma, gönderme, emir, işaret, ilham" gibi anlamlara gelmektedir. Vahiy, Yüce Allah'ın dilediği şeyleri peygamberlerine, mahiyeti bizce tam bilinmeyen bir yolla bildirmesi, Allah ile elçisi arasında bir çeşit gizli ve süratli haberleşme, Allah'ın elçisinin kalbine indirdiği şey demektir. Peygamberlere vahiy melek aracılığıyla geldiği gibi aracısız da gelmiştir. Vahyin nasıl olduğunu ve niteliğini ancak onu yaşayan peygamber bilir. Ancak vahye mazhar olan peygamber kendisinde, Allah'tan olduğunda asla şüphe etmediği bir bilgi ve aydınlanma bulur. Hz. Musa ve Hz. İsa'nın annelerine vahyedilmesi örneğinde olduğu gibi Allah'ın peygamber

olmayanlara vahyetmesi de mümkündür. Ancak bunlar ilham şeklinde değerlendirilmiştir. Allah Teâlâ sadık rüya, vahiy meleği aracılığıyla ve vasıtasız olmak üzere farklı yöntemlerle peygamberlerine vahyetmiştir. Yüce Allah bir ayette vahiy ile ilgili olarak şöyle buyurmuştur: *"Allah, bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasında konuşur. Yahut bir elçi gönderip, izniyle dilediğini vahyeder..."* (Şûrâ, 42/51)

Sadık Rüya: Nübüvvetin ilk döneminde vahiy, peygamberin gördüğü rüyaların aynen gerçekleşmesi tarzında bir tür alıştırma ile başlar. Resûlullah'ın nübüvvetin başlangıcında gördüğü bütün rüyaların sabah aydınlığı gibi aynen gerçekleştiği nakledilmektedir. Diğer peygamberler de bu tür vahiyler almışlardır.

Meleğin Vahiy Getirmesi: Vahiy meleği Cebraîl'in ya asli suretiyle peygambere görünerek veya insan şekline bürünerek (temessül) ya da görünmeden ona vahiy getirmesiyle vuku bulmasıdır.

Vasıtasız Vahiy: Bu vahiy türü Yüce Allah'ın, perde arkasından peygambere doğrudan hitap etmesi veya zihninde (kalbinde) bir tür bilgi yaratarak dilediği hüküm, emir ve yasağı algılamasını sağ-

laması tarzında gerçekleşir. Hz. Musa'nın Tûr Dağın'da, Hz. Peygamber'in de miraç olayında aldığı vahiyler bu türdendir. (Topaloğlu, Bekir vd., *İslam'da İman Esasları*, s. 301)

PEYGAMBERLİĞİN İSPATI: MUCİZELER

Sözlükte "insanı âciz bırakan, karşı konulmaz, olağanüstü, garip ve tuhaf şey" anlamlarına gelen mucize terim olarak "Yüce Allah'ın peygamberlik iddiasında bulunan peygamberlerini doğrulamak ve desteklemek için yarattığı, insanların benzerini getirmekten âciz kaldığı olağanüstüolay" şeklinde tanımlanmaktadır. (Kılavuz, Ahmet Saim vd., *İlmihâl*, I/113) Kur'an'da mucize terimi yerine "âyet", "beyyine" ve "burhan" kavramları kullanılır. Allah'tan vahiy aldığını ve peygamber olduğunu ileri süren kimsenin doğruluğu mucize ile bilinebilir. Mucize, peygamberin peygamberliğini kanıtlaması için gereklidir. Gerçek peygamberle sahte peygamberi birbirinden ayıran yegâne kanıt mucizedir.

Peygamberler Yüce Allah'ın izniyle mucizeler göstermişlerdir. Her peygambere yaşadığı zamanda yaygın olan bilgi ve maharet konularıyla örtüşecek türden mucizeler verilmiştir. Hz. Musa zamanında sihir, Hz. İsa devrinde tıp, Hz. Muham-

med'in peygamberliği dönemi boyunca ise edebiyat ve bilgi türleri geliştiğinden Hz. Musa'ya sihirbazların yaptığı sihirleri geçersiz kılan asâ, Hz. İsa'ya ölüleri diriltmek veya toprağı canlandırmak, son peygamber Hz. Muhammed'e bilgiyi öne çıkaran Kur'an mucize olarak verilmiştir.

Mucizelerin kendine özgü özellikleri vardır. Bir olayın mucize sayılabilmesi için şu özellikleri taşıması gerekir:

- a) Mucize, Allah'ın bir fiilidir. "Peygamberin mucizesi" denilmesi mecazi anlamdadır.
- b) Mucizenin alışılmış tabiat düzenine aykırı bir hadise olması gerekir. Onun olağanüstü olma şartı insanların kudretine nispetledir. Allah'ın fiili olması açısından mucize olağanüstü bir şey değil, diğer fiilleri gibidir.
- c) Mucize, peygamberin inkârcılara karşı "Bunun aynısını veya benzerini yapın!" şeklinde bir meydan okumasıyla birlikte olmalıdır.
- d) Mucize, peygamberlik iddiasıyla birlikte gerçekleşmeli, nübüvvetten çok önce veya bu iddiadan çok sonra vuku bulmamalıdır.

- e) Mucize, peygamberin iddiasını desteklemeli, yalancı ve çıkarıcı bir oluşum arz etmemelidir.
- f) Mucizeler peygamber eliyle gerçekleşirler. Dolayısıyla onlar, peygamber olanlara özgüdür. Bu nedenle peygamberlerden başkasından sadır olan ve olağanüstü gibi görünen olaylara mucize denmez.
- g) Mucizenin tekrarı olmaz. Bir mucizenin daha önce ve daha sonra meydana gelmemiş olması gerekir. Çünkü tekrarı gerçekleşen bir olay mucize olmaktan çıkar, olağan hâle gelir. Olağan bir şey ise mucize olmaz. (Esen, Muammer, *İslam İnanç Esasları (Peygamberlere İman)*, s. 202-203.

Kur'an-ı Kerim'de yer alan mucize örneklerinden bazıları şunlardır:

- a) Nemrut'un ateşinin Hz. İbrahim'i yakmaması. (Enbiyâ, 21/67-69)
- b) Hz. Musa'nın yere attığı asanın yılanla dönüşmesi (A'râf, 7/106-107), sihirbazların ip ve sopalarını yutması (Tâ-hâ, 20/65-70), denize asasıyla vurduğunda denizin yarılması ve tekrar kapanması. (Şuarâ, 26/61-66)

- c) Hz. İsa'nın Allah'ın izniyle çamurdan kuş yapıp, onu üflediği zaman canlı bir kuş olup uçuşması, ölüleri diriltmesi, anadan doğma körü ve cüzzamlıyı iyileştirmesi, insanların evlerinde yedikleri ve biriktirdiklerini haber vermesi, **havarilerin** isteği üzerine gökten bir sofrayı indirmesi. (Mâide, 5/110; 114-115; Âl-i İmrân, 3/48-49)
- d) Hz. Süleyman'ın bir kuşla konuşması (Neml, 27/20-28); karıncanın sözünü anlaması (Neml, 27/18-19), Sebe Melikesi'nin tahtının göz kırpacak kadar kısa bir zamanda getirilmesi. (Neml, 27/38-42)
- e) Hz. Salih'in Semud kavminin isteği üzerine bir deve getirmesi, Semud kavminin deveyi kesmesi, buna karşılık Yüce Allah'ın müthiş bir deprem ile onları yok etmesi. (Şuarâ, 26/141-158)
- f) Hz. Yakup'un oğlu Yusuf'un gömleğini gözlerine sürmesi sonucu gözlerinin açılması. (Yûsuf, 12/92-96) (Kılavuz, Ahmet Saim vd., *İlmihâl*, s.114; Esen, Muammer, *İslam İnanç Esasları (Peygamberlere İman)*, s. 203)

Hz. Peygamber'in en büyük mucizesi, dil bilimi açısından harikulade bir nitelik taşımasının ötesinde, muhtevası itibarıyla

**Peygamberimizin
en büyük mucizesi
Kur'an-ı Kerim'dir.**

bir bilgi mucizesi olan Kur'an-ı Kerim'dir.
(Topaloğlu, Bekir, *İslam'da İmân Esasları*, s. 381)
"Andolsun, insanlar ve cinler bu Kur'an'ın
bir benzerini getirmek üzere toplansalar
ve birbirlerine de destek olsalar, yine onun
benzerini getiremezler." (İsrâ, 17/88) ayeti
de Kur'an-ı Kerim'in mucizevi yönünü vur-
gulamaktadır. Hz. Peygamber de bir ha-
disinde bu gerçeği şöyle dile getirmiştir:
"Peygamberlere kendi dönemlerindeki
insanların inanacakları mucizeler veril-
miştir. Bana verilen mucize
ise Allah'ın bana verdiği
vahiydir. (Kur'an'dır)." (Buhârî, Fedâilu'l-Kur'ân, 1)

Tarih içerisinde ne şiir ve
belagatta ileri seviyede
bulunan Mekke müş-
rikleri, ne de yazılı kül-
tür ve edebiyata sahip
olan ve içlerinde birçok
âlim bulunan **Ehl-i Kitap**
Kur'an-ı Kerim'in hatta bir
süresinin benzerini mey-
dana getirememişlerdir.

Kur'an-ı Kerim diğer
peygamberlerin mucizele-

Havari

Hz. İsa tarafından
seçilmiş, tebliğ ve
irşad görevinde
ona yardımcı olan
on iki kişiden her
biri.

Belagat

İyi konuşma,
düzgün anlatma.

Ehl-i Kitap

Allah'ın,
peygamberlerine
indirdiği kitaplara
inanen kimseler.

rinden farklı olarak kıyamete kadar sürececek ebedî bir mucizedir.

Hız. Peygamber'in yaşadığı dönemde ki insanlara gösterdiği, duyu organlarıyla algılanabilen olağanüstü olaylara hissi mucize denilir. Hissi mucizeler tabiat kanunlarını aşan ve Allah'ın müdahalesini gösteren ilahî fiiller olup iradelerini kullananların iman etmesini sağlar. Hissi mucizeler peygamberin yaşadığı zaman ve mekânla sınırlıdır. Kur'an-ı Kerim'e baktığında hissi mucizelerin geçmiş peygamberlerin elinde ortaya çıktığı görülmektedir. Yine Kur'an'da inkârcıların hissî mucize isteklerine karşılık Hız. Peygamber'in beşeri özelliklerine, sadece tebliğle görevli bulunduğuna, iman etmek istemeyenlere bu tür olayların fayda vermediğine dikkat çekilmiş, akıl ve sağduyu sahibi kimseler için Kur'an'ın yeterli sayılacağı vurgulanmıştır. (İsrâ, 17/59; Ankebût, 29/50-51) Bununla birlikte İslam âlimlerinin çoğunluğu Hız. Muhammed'e hissi mucizelerin de verildiğini kabul ederler. (Bulut, Halil İbrahim, "Mucize", *DİA*, XXX/352)

Allah Resûlü'nün Kur'an kıssalarındaki ayrıntılı bilgiler hakkında (şahıslar, olaylar, toplumlar ve mekânlar) verdiği bilgiler onun peygamberliğinin en büyük mucizelerindendir. Kur'an-ı Kerim ve hadis riva-

yetlerinde haberî mucizeler alanına giren çeşitli örnekler bulunmaktadır.

SON PEYGAMBER HZ. MUHAMMED (S.A.S.)

İnsanlık tarihinde peygamberlik Hz. Âdem ile başlayıp ("Allah birbirinden gelen bir nesil olarak Âdem'i Nûh'u, İbrâhim ailesi ile İmrân âilesini seçip âlemlere üstün kıldı." mealindeki âyet (Âl-i İmrân, 3/33-34) peygamberliğin Hz. Âdem ile başladığına işaret etmektedir.) Hz. Muhamed (s.a.s.) ile son bulmuştur. İslam inancına göre Hz. Muhammed son peygamberdir. Ondan sonra başka bir peygamber gelmeyecektir. *"Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah her şeyi hakkıyla bilendir."* (Ahzâb, 33/40) âyetinde de bu durum açıkça ifade edilmektedir. Hz. Peygamber de *"Risâlet ve nübüvvet kesilmiştir, benden sonra artık hiçbir resûl ve nebî yoktur."* (Tirmizî, Ru'yâ, 2; İbn Hanbel, III, 268) buyurarak kendisinden sonra peygamber gönderilmeyeceğini ifade etmiştir. Peygamberlik nime-tine layık görülen peygamberler zincirinin son halkası olan Hz. Muhammed (s.a.s.), son peygamber oluşunu bir başka hadi-

**“Biz,
seni ancak
bütün insanlara
müjdeleyici ve
uyarıcı olarak
gönderdik.”**

sinde şu şekilde dile getirmiştir: *"Benimle benden önceki peygamberlerin durumu, bir ev inşa eden kimseye benzer. O kimse evi güzelce yapıp mükemmel hâle getirmiş fakat bir köşede sadece bir tuğla yeri boş kalmıştır. İnsanlar bu evi dolaşırlar, ona hayran olurlar ve şöyle derler: Keşke şu tuğla da konulmuş olsaydı. İşte ben o tuğlayım. Ben peygamberlerin sonuncusuyum."* (Buhârî, Menâkıb, 18) Bu hadis aynı zamanda tüm peygamberlerin insanlara aynı dini tebliğ ettiklerini, dinin Hz. Peygamber'le son bulduğuna da işaret etmektedir.

Hız. Muhammed'in son peygamber oluşu ayet, hadis ve ümmetin **icması** ile sabittir. Bu gerçek aynı zamanda tarihî ve sosyolojik bir gerçektir. Çeşitli zamanlarda peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkanlar iddialarını kanıtlayamamış sahte peygamber olarak tanınmışlardır.

Hız. Muhammed'in peygamberliği sadece doğup büyüdüğü bölgeyle veya toplumla sınırlı değildir. O, bütün insanlığa gönderilmiştir. Yüce Rabbimiz Kur'an'da *"Biz, seni ancak bütün insanlara müjde-*

İcma

İslam âlimlerinin
dini bir mesele
üzerinde fikir
birliği etmeleri.

leyici ve uyarıcı olarak gönderdik." buyurmaktadır. (Sebe', 34/28) Allah (c.c.) Hz. Muhammed'i, insanları aydınlatmak, iyiye, doğruya ve güzele yönlendirmek, onları kötülüklerden sakındırmak ve hak olan kendi yoluna çağırmak için göndermiştir. Bununla ilgili olarak Ahzâb suresinde şöyle buyrulmaktadır: *"Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı; Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik."* (Ahzâb, 33/45-46)

Hz. Muhammed'in peygamberliği tüm insanlar için bir rahmettir. Bu hususta Kur'an'da *"Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."* buyrulmaktadır. (Enbiyâ, 21/107) VII. yüzyıl Arap Yarımadası'nda cehalet karanlığına gömülmüş bir toplumun içinden erdemli bir nesil yetişmiş olması Hz. Muhammed'in beşeri üstünlüklerinin peygamberlik vazifesiyle tamamlanması neticesinde gerçekleşmiştir.

Kur'an'a göre Hz. Muhammed'in peygamberliğine inanmak İslam'ın inanç esaslarından biridir. Onun Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna inanmak mümin olmanın olmazsa olmaz şartıdır. Konuyla ilgili olarak Bakara suresinde şöyle buyrulmaktadır: *"Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman et-*

tiler). Her biri; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler ve şöyle dediler: Onun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz." (Bakara, 2/285)

Kur'an'ın ifadesiyle bütün peygamberler kendilerine itaat edilmek üzere gönderilmişlerdir. (Nisâ, 4/64) Bu yüzden inananlara düşen Hz. Peygamber'e itaattir. Nitekim Enfâl suresinin ilk âyetinde, "...O hâlde, eğer müminler iseniz Allah'a karşı gelmekten sakının, aranızı düzeltin, Allah'a ve Resûlü'ne itaat edin." (Enfâl, 8/1) buyrulmaktadır. Hz. Muhammed'e itaat Allah'ın emirlerine uymak ve yasaklarından kaçınmak suretiyle imanın gereğini yerine getirmektir. Bu durumda Hz. Peygamber'e itaat müminin Allah'a karşı kul-luk görevinin bir gereğidir. Kur'an'a göre, doğru yola ulaşmak Hz. Muhammed'e itaat etmeye bağlıdır. Nitekim Yüce Rab-bimiz şöyle buyurmaktadır: "(Ey Resûlü'm!) Allah'a itaat edin, Peygamber'e itaat edin, de. Yüz çevirirseniz bilin ki, onun sorumluluğu ona; sizin sorumluluğunuz da size aittir. Şayet ona itaat ederseniz doğru yola erersiniz..." (Nûr, 24/54)

Hız. Peygamber, Allah'ın emirlerini ve yasaklarını insanlara bildirdiği için Kur'an'da Allah'a itaat etmekle Hız. Mu-

**“De ki: Eğer Allah’ı
seviyorsanız bana
uyun ki Allah da sizi
sevsin ve günahlarınızı
bağışlasın. Çünkü Allah
çok bağışlayandır, çok
merhamet edendir.”**

hammed'e itaat etmek eş değer kabul edilmiştir. Bir ayette şöyle buyrulmaktadır: *"Kim peygambere itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse, (bil-sin ki) biz seni onlara bekçi göndermedik."* Konuyla ilgili olarak Peygamberimiz (s.a.s.) de bir hadisinde şöyle demektedir: *"Bana itaat eden, Allah'a itaat etmiştir. Bana isyan eden, Allah'a isyan etmiştir..."* (Muslim, İmare, 33)

Kur'an-ı Kerim Hz. Muhammed'e uymayı Allah'ın sevgisini kazanmanın ve günahlardan arınmanın bir vesilesi olarak da ifade etmektedir. Yüce Rabbimiz Âl-i İmrân suresinde şöyle buyurmaktadır: *"De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."* (Âl-i İmrân, 3/31) Dolayısıyla iman eden insanlar için güzel bir örnek olan (Ahzâb, 24/21) Peygamber Efendimize uymak Allah'ı sevmenin göstergesi olduğu gibi onun sevgisini kazanmanın da tek yoludur.

Hız. Peygamber'e iman etmek, ona itaat etmeyi, Allah'ın emir ve yasaklarına göre hareket etmenin yanı sıra onun elçisini örnek almayı da kapsamaktadır. Bu da onu körü körüne, bilinçsizce taklit etmekle değil, şuurlu ve gönülden bir bağlılıkla

onu örnek alarak mümkün olabilir. "Salih amel" olarak ifade edilen Allah'ın hoşnutluğunu kazandıracak her türlü söz, tutum ve davranışı sergilemek Hz. Muhammed'e iman etmek, ona uymak, ona itaat etmek ve onu örnek almak demektir.

KAYNAKLAR

Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, I-VI, Çağrı Yay., İstanbul, 1981.

Altıntaş, Ramazan, Dereli, M. Vehbi, *Temel Dini Bilgiler*, M.E.B.Y., t.y.

Bilmen, Ömer Nasuhi, *Büyük İslam İlmihali*, İstanbul, t.y.

Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmail, *el-Câmiu's-Sahîh*, I-IV, Çağrı Yay., İstanbul, 1981.

Bulut, Halil İbrahim, "Mucize" mad., *DİA*, c.XXX.

Ebû Dâvûd, Süleyman b. Eş'as es-Sicistânî, *es-Sünen*, I-V, Çağrı Yay., İstanbul, 1981.

Esen, Muammer, *İslam İnanç Esasları (Peygamberlere İman)*, Grafiker Yay., Ankara, 2013.

Komisyon, *Hadislerle İslam*, D.İ.B.Y., Ankara, 2013.

Kılavuz, Ahmet Saim, *Anahatlarıyla İslam Akâidi ve Kelâm'a Giriş*, Ensar Yay., İstanbul, 2009.

..... vd., *İlmihâl*, T.D.V.Y., Ankara, 2007.

Küçük, Abdurrahman, Tümer, Günay, Küçük Mehmet Alparslan, *Dinler Tarihi*, Berikan Yay., Ankara, 2009.

Müslim, Ebü'l-Hüseyn Müslim b. Haccâc, *Sahîhu Müslim*, I-III, (thk. Muhammed Fuâd Abdulbâkî), Çağrı Yay., İstanbul, 1981.

Nesâî, Ahmed b. Şuayb, *es-Sünen*, Çağrı Yay., İstanbul, 1992.

Tirmizî, Ebû İsâ Muhammed b. İsâ, *es-Sünen*, I-V, Çağrı Yay., İstanbul, 1981.

Topaloğlu, Bekir, Yavuz, Yusuf Şevki, Çelebi İlyas, *İslam'da İman Esasları*, D.İ. B.Y., Ankara, 2014.

Yavuz, Yusuf Şevki, "Peygamber" mad., *DİA*, c. XXXIV.

